

PERICVLA MARIS

fretum -i n
Siculus -a -um = Siciliae
dis-iungere (↔ con-
iungere) = dīvidere

ē-icere (-iicere) -iō
-iēcisse -iectum
< ē + iacere

cessāre = opus negligere,
minus agere; ventus
cessat : v. minuitur

animus -i m ↔ corpus

utrum... an = -ne... an

ob-ocēdīre (< -audīre)
(+ dat) = parēre

Interim Mēdus et Lȳdia ventō secundō per mare Īnfē- 1
rum nāvīgāre pergunt ad fretum Siculum (id est fretum
angustum quō Sicilia ab Italiā disiungitur). Gaudent
omnēs quī cā nāve vehuntur praeter mercātōrem cuius
mercēs necesse fuit ē nāve ēicere. 5

Mēdus vērō multum cōgitat dē verbīs Lȳdiae et dē
tempestāte quac tam subitō cessāvit, postquam Lȳdia
dominum suum invocāvit. Ut tempestās mare tranquil-
lum turbāvit, ita verba Lȳdiae animum Mēdī turbāvē- 10
runt.

Lȳdia amīcum suum colōrem mūtāvisse animadvertit
et “Quid pallēs?” inquit, “Utrum aegrōtās an territus
es?”

“Nōn aegrōtō” inquit Mēdus, “Corpus quidem sā- 15
num est mihi, animus vērō turbātus. Quis est ille domi-
nus tuus cui mare et ventī oboedīre videntur?”

Lýdia: "Nōn meus tantum, sed omnium hominum est dominus, et Rōmānōrum et Graecōrum et barbarōrum."

20 Mēdus: "Utrum homō an deus est?"

Lýdia: "Chrīstus est Deī filius quī homō factus est. In oppidō Bethlehem nātus est in Iūdaeā, patriā Iūdaeōrum, quae inter Syriam et Aegyptum sita est. Eō vēnērunt rēgēs, quī stēllam eius viderant in oriente, et invē-

25 nērunt puerum cum Mariā, mātrem eius, et adōrāvērunt eum velut deum. Posteā Chrīstus ipse plānē dēmōnstrāvit sē esse filium Deī, nam discipulōs docēbat, quōrum magna turba cum sequēbātur, aegrōs sānābat..."

Mēdus: "Omnis medicus id facit."

30 Lýdia: "Quī medicus verbīs sōlis potest facere ut hominēs caecī videant, surdī audiant, mūtī loquantur, claudī ambulent?"

Mēdus: "Potestne dominus tuus haec facere?"

Lýdia: "Profectō potest. In Iūdaeā Iēsūs nōn solum

35 faciēbat ut caecī vidērent, surdī audirent, mūtī loquerentur, vērum etiā verbīs efficiēbat ut mortuī surgerent et ambulārent. Ex ūniversā Iūdaeā hominēs aegrī, quī fāmam dē factīs eius mirābilibus audiverant, ad eum conveniēbant. Postrēmō tamen Iēsūs Chrīstus ab

40 improbīs hominibus necātus est."

Mēdus: "Quid? Nōn vīvit dominus tuus?"

Lýdia: "Immō vērō vīvit, nam tertiō diē Iēsūs surrēxit ā mortuīs et quadrāgēsīmō diē post in caelum

Bethlehem *n indēcl*
Iūdaea -ae *f*
Iūdaeī -ōrum *m pl*
cō *adv* = illuc

ad-ōrāre

vel-ut = tamquam, sicut

turba -ae *f* = multitudō
hominum

caecus -a -um = quī
vidēre nōn potest
surdus -a -um = quī
audire nōn potest
mūtus -a -um = quī lo-
qui nōn potest
claudus -a -um = quī
ambulāre nōn potest
Iēsūs -ū *m (acc -um)*

ūniversus -a -um = tōtus

fāma -ae *f* = quod nārrā-
tur dē aliquō

surgere surrēxisse

quadrāgēsīmus -a -um
= XL (40.)

im-mortālis -e ↔ mor-
tālis -e (< mors)
nāscī nātum esse ↔ morī
-ior mortuum esse

libellus -ī *m* = parvus
liber

ex-tendere

ap-prehendere = pre-
hendere (manū)
quī-dam, *abl* quō-dam
Matthaeus -ī *m*
vīvere vīxisse

dictum -ī *n* = quod
dictum est, verbum
memorāre = nārrāre,
dicere
discere didicisse

rogāre = ōrāre

ē-volvere: librum ē.
= librum aperire
tollere = sūmere et
sēcum ferre

prīnceps -ipis *m* = vir
inter aliōs prīmus (quī
aliīs imperat)

sus-citāre = exciāre
[*Math.* 9.18-19,23-26]
ūnus = quīdam

ascendit. Immortālis est filius Deī sicut pater suus,
Deus vīvus. Hominēs mortālēs nāscuntur ac moriuntur, 45
Deus immortalis semper vīvit. Sed ipsa male nārrō: ex
hōc libellō recitābō tibi aliquid.”

Lȳdia libellum, quem adhūc intrā vestem occultāvit,
prōmit et Mēdō ostendit. Quī manum extendēns libel- 50
lum apprehendit et “Quī liber est iste?” inquit.

Lȳdia: “Scrīptus est ā quōdam Iūdaeō, nōmine Mat-
thaeō, quī simul cum Chrīstō vīxit et discipulus eius
fuit. In hōc librō Matthaeus, quī suīs oculīs auribusque
dominum nostrum vīderat et audīverat, dicta et facta
eius memorat.” 55

Mēdus, quī legere nōn didicit, Lȳdiac librum reddit 60
eamque rogat ut aliquid sibi legat; quae continuō li-
brum ēvolvīt et “Legam tibi” inquit “dē virō claudō cui
Iēsūs imperāvit ut surgeret et tolleret lectum suum et
domum ambulāret.”

Mēdus: “Modo dīxistī ‘Chrīstum etiam mortuīs im-
perāvīsse ut surgerent et ambulārent.’ Plūra de eā rē
audīre cupiō.”

Lȳdia: “Audī igitur quod scrīptum est dē Iairō, prīn-
cipe quōdam Iūdaeōrum, quī Iēsūm rogāvit ut filiam 65
suam mortuam suscitāret:

*Ecce prīnceps ūnus accessit, nōmine Iairus, et adorābat
eum dīcēns: “Fīlia mea modo mortua est, sed venī, impōne
manum tuam super illam, et vīvet.” Et surgēns Iēsūs sequē-
bātur eum cum discipulīs suīs. — Et veniēns Iēsūs in do-* 70

num principis, videns tibi cinēs et turbam tumultuantem, dīcēbat: “Discēdite! Nōn enim mortua est puella, sed dormit.” Et dērīdēbant eum. Et, ēiectā turbā, intrāvit et tenuit manum eius et dīxit: “Puella, surge!” Et surrēxit puella. Et

75 *exiit fāma haec in unīversam terram illam.*

tumultuārī = tumultum
facere

tibiae
-ārum
f pl

ūbīcen -cinis m

Īnferī -ōrum m = mortuī,
qui loca ĩnfera (sub
terrā) incolere dīcuntur
potestās -ātis f

habērī = exīstimārī

mundus -ī m = caelum et
terra et mare

Plūtō -ōnis m: deus, rēx
Īnferōrum
dīvidere -vīsisse -vīsum

rēgnāre = rēx esse
anima: fōrma hominis
mortuī ut ex animā
facta
versārī = hūc et illūc
movērī, errāre

[*Math. 14.24–33*]
nāvīcula -ae f = parva
nāvīs
(ventus) contrārius
↔ secundus
vigilia -ae f: quārta v. =
nōna hōra noctis (nox in
iv vigiliās dīviditur)

Mēdus: “Per deōs immortālēs! Sī hoc vērūm est, princeps omnium deōrum est deus tuus; neque enim ūllus deus Rōmānus hominem mortālem ab Īnferīs suscitāre potest — nē Iuppiter quidem tantam potestātem

80 habet, etsī ille deus māximus habētur.”

Lȳdia: “Est ut dīcis; nec solum deus princeps, sed Deus ūnus et sōlus est ille. Tōtus mundus in potestāte Deī est, et caelum et terra et mare.”

Hīc gubernātor, quī sermōnem eōrum exaudīvit,

85 “Tanta” inquit, “ūnīus deī potestās nōn est. Nam trēs dīi, Neptūnus, Iuppiter, Plūtō, mundum ūniversum ita inter sē dīvīsērunt, ut Iuppiter rēx caelī esset, rēx maris esset Neptūnus, Plūtō autem rēgnāret apud Īnferōs, ubi animae mortuōrum velut umbrae versārī dīcuntur.”

90 Mēdus: “Num quis tam stultus est ut ista vēra esse crēdat? Perge legere ē libellō tuō, Lȳdia!”

Lȳdia iterum librum ēvolvit et “Ecce” inquit “quod nārrātur dē Chrīstō super mare ambulante:

Nāvīcula autem in mediō marī iactābātur flūctibus, erat

95 *enim ventus contrārius. Quārtā autem vigiliā noctis vēnit ad eōs Iēsūs ambulāns super mare. Discipulī autem videntēs eum super mare ambulāntem turbātī sunt dīcentēs: “Phan-*

phantasma -atis *n* = anima
 quae ambulāre vidētur
 eīs = iīs
 cōnstāns -antis
 ↔ turbātus
 Petrus -i *m*: Christī discipulus
 ipse : ille

ut venīret = quia venīre
 volēbat
 salvus -a -um = servātus;
 salvum facere = servāre

-āstī = -āvistī
 ascendentibus eīs = dum
 ascendunt

attentus -a -um = qui
 studiōsē audit
 per-suādēre -suāsisse
 (+ *dat*): p. hominī =
 facere ut homō crēdat

[*Matth.* 28.18]

[*Matth.* 8.23–27]

= et eum in nāviculam
 ascendentem secūtī
 sunt discipulī eius

salvāre = salvum facere
 per-ire -eō -iisse = per-
 dī, morī (↔ servārī)
 tunc = tum
 tranquillitās -ātis *f*
 (< tranquillus)
 ↔ tempestās

tasma est!” et prae timōre clāmāvērunt. Statimque Iēsūs locūtus est eīs dīcēns: “Cōstantēs estōte! Ego sum. Nōlīte timēre!” Respondēns autem eī Petrus dīxit: “Domine, sī tū 100
es, iubē mē ad tē venīre super aquam!” At ipse ait: “Venī!”
 Et dēscendēns Petrus dē nāviculā ambulābat super aquam, ut venīret ad Iēsū. Vidēns vērō ventum validum timuit, et incipiēns mergī clāmāvīt dīcēns: “Domine! Salvum mē fac!” Et continuō Iēsūs extendēns manum apprehendit eum, 105
 et ait illī: “Quārē dubitāstī?” Et ascendentibus eīs in nāviculam, cessāvit ventus. Quī autem in nāviculā erant vērūn-
 runt et adōrāvērunt eum dīcentēs: “Vērē filius Deī es.”

Gubernātor, quī Mēdum attentum videt, “Num tū” III
 inquit “tam stultus es ut haec crēdās? Mihi nēmō per- 110
 suādēbit hominem super mare ambulāre posse!”

Lȳdia: “Christus nōn est homō, sed filius Deī, quī omnia facere potest. Ipse dīxit: “Data est mihi omnis potestās in caelō et in terrā.” Modo nōs ē tempestāte servāvit, nōnne id tibi persuāsit eum habēre potestātem 115
 maris et ventōrum? Audī igitur quod in eōdem librō nārrātur dē potestāte Christī:

*Et ascendente eō in nāviculam, secūtī sunt eum discipulī eius. Et ecce tempestās magna facta est in marī, ita ut nāvicula operīrētur flūctibus — ipse vērō dormiēbat! Et 120
 accessērunt ad eum discipulī eius et suscitāvērunt eum dīcentēs: “Domine, salvā nōs! Perīmus!” Ait illīs Iēsūs: “Quid timidī estis?” Tunc surgēns imperāvīt ventīs et marī, et facta est tranquillitās magna. Hominēs autem mirātī sunt*

125 *dīcentēs*: “*Quālis est hic, quod ventī et mare oboediunt eī?*”

Gubernātor: “Mare et ventī nēmīnī oboediunt nisi Neptūnō. Ille cūrāvit ut nōs ē tempestāte servārēmur nēve mergerēmur—vel potius nōs ipsī quī mercēs eīēcimus. Nōlīte vērō cēnsēre nōs iam extrā perīculum esse.

nēmō, *dat* nēmīnī

130 Tempestās quidem dēsiit, sed multa alia perīcula nōbīs impendent, ut saxa quibus nāvēs franguntur, vorāginēs in quās nāvēs merguntur, praedōnēs maritimī quī nāvēs persequuntur, ut mercēs et pecūniam rapiant nautāsque occīdant. Semper in perīculō versāmur.”

perīculum -ī *n*

impēdēre (+ *dat*)
vorāgō -inis *f* = locus
quō nāvēs flūctibus
vorantur (: merguntur)
praedō -ōnis *m*
ut ... rapiant = quia ...
rapere volunt

135 Mēdus: “Sed hīc tūtī sumus ā praedōnibus.”

Gubernātor: “Nullum mare tūtum est ā praedōnibus, nē mare Īnferum quidem, quamquam rārī hūc perveniunt. Nec tūtī sumus ā cēterīs perīculīs quae modo memorāvī. Brevī nāvīgābimus per fretum Siculum, ubi ab

tūtus -a -um = sine
perīculō

per-venīre

140 utrāque parte magnum perīculum impendet nautīs: ab ōrā Italiae saxa perīculōsa quibus Scylla nōmen est, ab ōrā Siciliae vorāgō terribilis quae Charybdis vocātur. Multae nāvēs quae Scyllam iam vītāverant, deinde in Charybdim mersae sunt. At bonum animum habēte!

perīculōsus -a -um
< perīculum
Scylla -ae *f*
Charybdis -is *f* (*acc*-im)
(perīculum) vītāre = nōn
adīre, effugere
(bonus) animus ↔ timor

145 Ego, ut gubernātor cōnstāns, cūrābō ut omnia perīcula vītēmus ac salvī in Graeciam eāmus.”

īre, *coni praes*:
eam eāmus
eās eātis
eat eant

Mēdus: “Omnēs id futūrum esse spērāmus. Quandō eō perveniēmus?”

spērāre = rem bonam
futūram esse putāre
eō : in Graeciam

Gubernātor: “Intrā sex diēs, ut spērō, vel potius octō. Sed cūr tam cupidus es in Graeciam cundī? Ego Rōmae vīvere mālō quam in Graeciā.”

īre: *cundī* (*gerundium*);
cupidus es cundī = īre
cupis
mālō = magis volō

mā-vīs = magis vīs
servīre (+ dat) = servus
esse

mālumus = magis vo-
lumus

mālle = magis velle:
mālō mālumus
māvīs māvultis
māvult mālunt

pecūlium -i n = pecūnia
domini quae servō datur
sī quid = sī aliquid

persuādēre ut = verbis
efficere ut
mā-vult = magis vult

in caelis = in caelō

Mēdus: “Num Rōmae māvīs servīre quam liber esse
in Graeciā?”

Gubernātor: “Nōs cīvēs Rōmānī morī mālumus
quam servīre!” 155

Mēdus: “Nōlī putāre mē servīre mālle, nam ego quo-
que liber nātus sum, nec quisquam quī liber fuit libertā-
tem spērāre dēsinit. In Italiā dominō sevērō serviēbam,
quī ā mē postulābat ut opus sordidum facerem nec mihi
pecūlium dabat. Sī quid prāvē fēceram, dominus impe- 160
rābat ut ego ab aliīs servis tenērer et verberārer. Sed
herī ē villā fūgī, ut verbera vītārem, atque ut amīcam
meam vidērem ac semper cum eā essem. Multīs prōmis-
sīs eī persuāsī ut mēcum ex Italiā proficīscerētur, Lȳdia
enim Rōmae vīvere māvult quam in Graeciā. Ōstiā igi- 165
tur hanc nāvem cōnscendimus, ut in Graeciam nāvīgā-
rēmus.”

Gubernātor Lȳdiam interrogat: “Tūnc quoque do-
minō Rōmānō serviēbās?”

Lȳdia: “Minimē vērō. Ego nēminī serviō nisi dominō 170
nostrō quī est in caelis. Nēmō potest duōbus dominīs
servīre. Certē nōn laetō animō Rōmā profecta sum, et
difficile fuit mihi persuādēre ut amīcās meās Rōmānās
dēsererem. Nec prōmissīs sōlīs Mēdus mihi persuāsit ut
sēcum venīrem, sed etiam dōnō pulcherrimō. Ecce ānu- 175
lus aureus gemmātus quem amīcus meus prope centum
sēstertiīs ēmit mihi.” Lȳdia manum extendēns digitum
ānulō aureō ōrnātum gubernātōrī ostendit.

Gubernātor ānulum tam pulchrum admīrātur, tum
 180 conversus ad Mēdum “Profectō” inquit “dīves esse vi-
 dēris, ut servus! Num dominus ille sevērus, quī tibi
 imperābat ut opus sordīdum facerēs, tantum pecūlium
 tibi dabat prō opere sordidō?”

Mēdus rubēns nescit quid respondeat, et velut homō
 185 surdus mūtusque ante eōs stat.

Lȳdia: “Quīn respondēs? Sacculum prōmpsisī pecū-
 niac plēnum — nōnne tua erat ista pecūnia?”

Mēdus turbātus, dum oculōs Lȳdiae vītare cōnātur,
 mercātōrem celeriter accēdere videt.

190 GRAMMATICA LATINA

Coniūctīvus

Tempus imperfectum

[A] Actīvum.

Dominus servum monet ut sibi pāreat.

195 Dominus servum monēbat/monuit ut sibi pāreret.

‘Pāreat’ est coniūctīvus praesentis. ‘Pāreret’ coniūctīvus
 imperfectī est. Coniūctīvus imperfectī (pers. III sing.) -*ret*.

Exempla: [1] recitā|re: recitā|ret; [2] tacē|re: tacē|ret; [3]
 scrib|ere: scrib|eret; [4] audī|re: audī|ret.

200 Magister discipulum monuit ut tacēret et audīret et studiō-
 sus esset. Tum eī imperāvit ut scriberet et recitāret.

Pater: “Nōnne magister tibi imperāvit, fili, ut scriberēs et
 recitārēs?” Fīlius: “Prīmum mē monuit ut tacērem et audīrem
 et studiōsus essem, tum mihi imperāvit ut scriberem et recitā-
 205 rem.” Pater: “Num necesse erat tē monēre ut tacērēs et audīrēs
 et studiōsus essēs?”

Magister discipulōs monuit ut tacērent et audīrent et studi-
 ōsī essent. Tum imperāvit ut scriberent et recitārent.

ad-mīrārī = mīrārī (rem
 magnificam)

prōmere -mpsisse
 -mptum

pāreret

[1] recitā|re|m
 recitā|rē|s
 recitā|re|t
 recitā|rē|mus
 recitā|rē|tis
 recitā|re|nt

[2] tacē|re|m
 tacē|rē|s
 tacē|re|t
 tacē|rē|mus
 tacē|rē|tis
 tacē|re|nt

[3] scrib|ere|m
 scrib|erē|s
 scrib|ere|t
 scrib|erē|mus
 scrib|erē|tis
 scrib|ere|nt

[4] audi|re|m
audi|rē|s
audi|re|t
audi|rē|mus
audi|rē|tis
audi|re|nt
esse esse|m esse|mus
esse|s esse|tis
esse|t esse|nt

-re m -rē|mus
-rē|s -rē|tis
-re|t -re nt

[1] servā|re|r
servā|rē|ris
servā|re|tur
servā|rē|mur
servā|rē|mini
servā|re|ntur

[3] merg|ere|r
merg|erē|ris
merg|erē|tur
merg|erē|mur
merg|erē|mini
merg|ere|ntur

-re r -rē|mur
-rē|ris -rē|mini
-rē|tur -re|ntur

Vocābula nova:
fretum
animus
turba
fāma
libellus
dictum
prīnceps
tībicen
potestās
mundus
nāvicula
vigilia

Pater: "Nōne magister vōbīs imperāvit, filiī, ut scriberētis et recitārētis?" Filiī: "Primum nōs monuit ut tacērēmus et audīrēmus et studiōsī essēmus, tum nōbīs imperāvit ut scriberēmus et recitārēmus." Pater: "Num necesse erat vōs monēre ut tacērētis et audīrētis et studiōsī essētis?"

	<i>Singulāris</i>	<i>Plūrālis</i>	
<i>Persōna prīma</i>	-rem	-rēmus	215
<i>Persōna secunda</i>	-rēs	-rētis	
<i>Persōna tertia</i>	-ret	-rent	

[B] Passivum.

Dominus imperāvit ut servus tenērētur et verberārētur, deinde ut vincērētur et inclūderētur.

Dominus imperāvit ut servī tenērentur et verberārentur, deinde ut vincirentur et inclūderentur.

Mēdus: "Salvus sum. Neptūnus cūrāvit ut ego ē periculō servārer nēve in mare mergerer." Lȳdia: "Nōlī putāre Neptūnum cūrāvissē ut tū servārēris nēve mergerēris. Nēmō nisi Christus cūrāvit ut nōs ē periculō servārēmur nēve in mare mergerēmur." Gubernātor: "Ego bene gubernandō cūrāvī ut vōs servārēmini nēve mergerēmini!"

	<i>Singulāris</i>	<i>Plūrālis</i>	
<i>Persōna prīma</i>	-rer	-rēmur	230
<i>Persōna secunda</i>	-rēris	-rēmini	
<i>Persōna tertia</i>	-rētur	-rentur	

PENSVM A

Servus dominum ōrābat nē sē verberā-, sed dominus imperāvit ut tacē- et surg-, tum aliīs servīs imperāvit ut cum prehēnd- et tenē-.

Mēdus ā dominō fūgit, ut amīcam suam vidē- et semper cum eā es-. Mēdus: "Ā dominō fūgī, ut amīcam meam vidē- et semper cum eā es-."

Mīnōs imperāvit ut Daedalus et Īcarus in labyrinthum inclūd-. Īcarus: "Quis imperāvit ut nōs inclūd-?" Daedalus: "Mīnōs imperāvit ut ego inclūd- et ut tū mēcum inclūd-."

Verba: dīvidere –isse –um; ēicere –isse –um; prōmere –isse –um; vīvere –isse; discere –isse; persuādēre –isse; surgere –isse.

PENSVM B

Lýdia Rōmae vīvere — quam in Graeciā, sed Mēdus multīs prōmissis eī — ut sēcum proficiscerētur. In Italiā Mēdus dominō sevērō —.

Nāvis nōndum extrā — est. Multa perīcula nautīs —. — maritimī nāvēs persequuntur; nūllum mare — est ā praedōnibus.

Hominēs mortālēs nāscuntur et —, diī vērō — sunt. Nūllus deus Rōmānus hominem mortuum ab Īnferīs — [= excitāre] potest, nē Iuppiter quidem tantam — habet, etsī ille deus māximus — [= exīstimātur]. Trēs diī ūniversum — inter sē divīsērunt.

Christus in oppidō Bethlehem — est. Ille verbīs sōlis efficiēbat ut hominēs — vidērent, — audīrent, — loquerentur, — ambulārent.

PENSVM C

Fretum Siculum quid est?

Ubi nātus est Christus?

Quid Iaīrus Christum rogāvit?

Quae perīcula nautīs impendent?

Cūr nautae praedōnēs maritimōs metuunt?

Quālī dominō Mēdus in Italiā serviēbat?

Quārē Mēdus ā dominō suō fūgit?

Num Lýdia laetō animō Rōmā profecta est?

Quōmodo Mēdus eī persuāsit ut sēcum venīret?

Cūr Mēdus nescit quid respondeat?

Quem Mēdus accōdere videt?

Tūne in Graeciā vīvere māvis quam in patriā tuā?

phantasma
tranquillitās
voragō
periculum
praedō
pecūlium
caecus
surdus
mūsus
claudus
ūniversus
mortālis
immortālis
cōstāns
salvus
attentus
tūtus
periculōsus
quadrāgēsīmus
disiungere
ēicere
cessāre
oboedire
adōrāre
nāsci
morī
extendere
apprehendere
memorāre
rogāre
ēvolvere
suscitāre
tumultuārī
habēri
regnāre
versārī
persuādēre
salvāre
perire
impendēre
pervenire
vītāre
spērāre
servīre
mālle
admirārī
potius
utrum
velut